Rok (IX) XII.

DZIENNIK URZĘDOWY
MINISTERSTWA REFORM ROLNYCH

Nr. 1. Warszawa, z dnia 12 marca 1932 r.

TREŚĆ:

1.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA REFORM ROLNYCH

z dnia 22 grudnia 1931 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Ministrem Rolnictwa w sprawie kursu obligacyj 5% Państwowej Renty Ziemskiej, opiewającej na złote w złocie na rok 1932.

Na podstawie cz. 1 art. 31 ustawy z dnia 28 grudnia 1925 roku o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 1 poz. 1) zarządza się co następuje:

§ 1. Kurs obligacyj 5% Państwowej Renty Ziemskiej, wypłacanych z tytułu wynagrodzenia za nieruchomości ziemskie na zasadzie cz. 1 art. 31 ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 1 poz. 1) ustala się na rok 1932 w wysokości 75% ich imiennej wartości.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 1932 roku.

Minister Reform Rolnych: *L. Kozłowski.*

Minister Skarbu: *Jan Piłsudski.*

Minister Rolnictwa: *Leon J. Połczyński.*

(Dz. U. R. P. z dn. 13.I. 1932 r. Nr. 2 poz. 11).

PRZEPISY RACHUNKOWE

dla 5% państwowej renty ziemskiej wydane przez Ministrów Reform Rolnych i Skarbu w porozumieniu z Najwyższą Izbą Kontroli *).

Par. 1.

Rachunkowość 5% państwowej renty ziemskiej, emitowanej na podstawie art. 34 ustawy z dnia 28.XII. 1925 r.

---

*) Przepisy niniejsze przewidziane zostały w § 13 przepisów rachunkowo-kasowych funduszu obrotowego reformy rolnej, wydanych przez Ministra Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Najwyższą Izbą Kontroli (Dz. Urz. M. R. R. Nr. 3 z 24.III. 1930 r.). (Red.).

o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z r. 1926 Nr. 1 poz. 1) prowadzą: Urząd Długów Państwa, Państwowy Bank Rolny i Ministerstwo Reform Rolnych według następujących postanowień:

I. Urząd Długów Państwa.

Par. 2.

Do Urzędu Długów Państwa należy: druk i przechowywanie obligacyj i kuponów, wydawanie obligacyj Państwowemu Bankowi Rolnemu, przeprowadzanie losowań i umorzeń, przyjmowanie i przechowywanie obligacyj i kuponów, wycofanych z obiegu, prowadzenie ksiąg rodowodowych, rachunkowość renty ziemskiej, oraz inne czynności, związane z emisją tej renty.

Przy spełnianiu powyższych czynności Urząd Długów Państwa kieruje się przepisami i normami, ustalonemi dla obsługi pożyczek państwowych.

Par. 3.

Obligacje wydawane są przez Urząd Długów Państwa Państwowemu Bankowi Rolnemu na podstawie poleceń Ministerstwa Reform Rolnych za pokwitowaniem osób, które zostały przez Bank Rolny upoważnione do odbioru obligacyj.

Par. 4.

Na otrzymane z Państwowego Banku Rolnego, Banku Gospodarstwa Krajowego, Pocztowej Kasy Oszczędności i Kas Urzędów Skarbowych wykupione obligacje i kupony oraz na kupony nieopłacone, a odcięte i nadesłane przez Państwowy Bank Rolny, Urząd Długów Państwa wydaje pokwitowania z wymienieniem numerów obligacyj i kuponów oraz sumy nominalnej ich wartości. Odpisy tych pokwitowań Urząd Długów Państwa przesyła jednocześnie Ministerstwu Reform Rolnych.

Niezależnie od tego Urząd Długów Państwa powiadamia Państwowy Bank Rolny o odbiorze obligacyj i kuponów, wykupionych przez Bank Gospodarstwa Krajowego, Pocztową Kasę Oszczędności i Kasy Urzędów Skarbowych, podając te same dane.

Obligacje przyjęte przez Kasy Urzędów Skarbowych na pokrycie podatków Urząd Długów Państwa przechowuje w depozycie, a po otrzymaniu od Ministerstwa Reform

Rolnych wykazu obligacyj opłaconych z funduszu obrotowego reformy rolnej wyłącza z depozytu numery w tym wykazie podane i uwzględnia je w obligacjach przeznaczonych do umorzenia.

Obligacje i kupony wykupione przez instytucje upoważnione, kupony nieopłacone, a odcięte i nadesłane przez Państwowy Bank Rolny oraz obligacje wymienione w wykazach Ministerstwa Reform Rolnych na sumy asygnowane Centralnej Księgowości Ministerstwa Skarbu za obligacje przyjęte na pokrycie podatków, Urząd Długów Państwa niszczy w trybie przewidzianym dla niszczenia obligacyj pożyczek państwowych.

Par. 5.

Poczynając od 1934 r. Urząd Długów Państwa powiadamia Ministerstwo Reform Rolnych do dnia 1.VIII. i 1.II. każdego roku o ilości i sumie nominalnej kuponów, których przedawnienie nastąpiło z upływem najbliższego wstecz 1.VI. i 1.XII, wyszczególniając oddzielnie ilość i sumę nominalną każdej z 4 wartości kuponów.

II. Instytucje upoważnione do wykupu obligacyj umorzonych i kuponów z zapadłym terminem płatności.

Par. 6.

Bank Gospodarstwa Krajowego, Państwowy Bank Rolny, Pocztowa Kasa Oszczędności i Kasy Urzędów Skarbowych, jako instytucje upoważnione, na mocy rozporządzenia z dnia 30 grudnia 1927 r. (Dz. U. R. P. z r. 1928 Nr. 8 poz. 58) wykupują przedstawione przez posiadaczy obligacje umorzone oraz kupony z zapadłym terminem płatności i unieważniają je przez dziurkowanie.

Par. 7.

Instytucje wyszczególnione w § 6 składają w Urzędzie Długów Państwa wykupione obligacje i kupony przy specyfikacjach, wymieniając numery obligacyj i kuponów wykupionych, sumy nominalne w złotych w złocie oraz sumy wypłacone w złotych; odpisy tych specyfikacyj przesyłają do Państwowego Banku Rolnego.

Na złożone obligacje i kupony otrzymują od Urzędu Długów Państwa pokwitowanie (§ 4).

Par. 8.

Poczynając od 1934 r. instytucje upoważnione do wykupu obligacyj i kuponów winny przestrzegać, aby wykupione każdego roku przed 1.VI. i 1.XII. kupony, których przedawnienie w tychże terminach miało nastąpić, były złożone w Urzędzie Długów Państwa najdalej w ciągu jednego miesiąca po wykupie.

III. Kasy Urzędów Skarbowych za obligacje przyjmowane na spłatę podatków.

Par. 9.

Obligacje składane w Kasach Urzędów Skarbowych na pokrycie podatku majątkowego oraz od spadków i darowizn, a) przez b. właścicieli nieruchomości przymusowo wykupionych, względnie przejętych na rzecz Państwa, b) przez Oddziały Banku Gospodarstwa Krajowego lub c) Oddziały Państwowego Banku Rolnego, przesyłają Kasy Urzędów Skarbowych Urzędowi Długów Państwa w stanie niezniszczonym przy wykazach, których formularze otrzymują od tegoż Urzędu. Odbiór tych obligacyj Urząd potwierdza Izbom Skarbowym. Urząd Długów Państwa sporządza na podstawie wykazów miesięczne zestawienia otrzymanych obligacyj, podając ilość sztuk, wartość nominalną odcinków, numery obligacyj, wartość kursową, według której obligacje przyjęto na podatek, ilość kuponów, potrącenia za brakujące kupony w wartości nominalnej i w złotych obiegowych.

Zestawienia powyższe sporządza się w dwóch egzemplarzach z których jeden przesyła się Ministerstwu Reform Rolnych drugi Centralnej Księgowości Ministerstwa Skarbu.

Ministerstwo Reform Rolnych pokrywa należność za przejęte obligacje według otrzymanych zestawień, przekazuje ją Centralnej Księgowości Ministerstwa Skarbu z funduszu obrotowego reformy rolnej w granicach planu amortyzacyjnego 5% Państwowej Renty Ziemskiej po kursie, w jakim obligacje zostały przyjęte.

Asygnując odpowiednie sumy na rachunek Centralnej Księgowości Ministerstwa Skarbu, Ministerstwo Reform Rolnych przesyła jej i Urzędowi Długów Państwa wykaz obligacyj z podaniem numerów, nominalnej i kursowej wartości na sumę asygnowaną.

IV. Państwowy Bank Rolny.

Par. 10.

Otrzymane z Urzędu Długów Państwa obligacje, Państwowy Bank Rolny przechowuje w skarbcu.

Odbiór obligacyj awizuje Państwowy Bank Rolny Ministerstwu Reform Rolnych.

Par. 11.

Ministerstwo Reform Rolnych stawia do dyspozycji Okręgowych Urzędów Ziemskich w Państwowym Banku Rolnym sumy w obligacjach na pokrycie wynagrodzenia za wykupione lub przejęte nieruchomości. Bank Rolny na podstawie zleceń Okręgowych Urzędów Ziemskich przekazuje obligacje bądź do właściwych oddziałów Państwowego Banku Rolnego, bądź do depozytów odnośnych sądów.

Par. 12.

Odnośne obroty przeprowadza Państwowy Bank Rolny w myśl przepisów o depozytach w oddziałach Państwowego Banku Rolnego.

Par. 13.

Za sumy wypłacane przez Państwowy Bank Rolny za umorzone obligacje i zapadłe kupony Bank obciąża r-k „Funduszu obrotowego reformy rolnej" po otrzymaniu pokwitowania (par. 4) i zawiadamia o tem Ministerstwo Reform Rolnych, podając ilość obligacyj i kuponów w/g poszczególnych wartości, sumy nominalne w złotych w złocie i sumy wypłacone w złotych.

Jednocześnie odpisy tych zawiadomień Bank Rolny przesyła Urzędowi Długów Państwa.

Par. 14.

Po otrzymaniu rachunków, nadesłanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego, Pocztową Kasę Oszczędności i Kasy Urzędów Skarbowych, na wykupione obligacje i kupony (par. 7) oraz zawiadomienia Urzędu Długów Państwa o złożeniu tych obligacyj i kuponów przez powyższe instytucje (par. 4), Państwowy Bank Rolny przekazuje tym instytucjom odpowiednie sumy w złotych, obciążając r-k „Funduszu obrotowego reformy rolnej" i zawiadamiając

o tem Ministerstwo Reform Rolnych zgodnie z postanowieniami § 12.

Jednocześnie odpisy tych zawiadomień Państwowy Bank Rolny przesyła Urzędowi Długów Państwa.

Par. 15.

Na zlecenie Ministerstwa Reform Rolnych Państwowy Bank Rolny skupuje na giełdzie lub z wolnej ręki obligacje 5% Państwowej Renty Ziemskiej, obciąża r-k „Funduszu obrotowego reformy rolnej" i powiadamia o tem Ministerstwo Reform Rolnych, podając następujące szczegóły: numery i sumy nominalne obligacyj w złotych w złocie, termin płatności najbliższego kuponu i sumy wypłacone w złotych oddzielnie za obligacje i oddzielnie za kupon bieżący względnie potrącone za kupon brakujący.

Jednocześnie odpisy tych zawiadomień Bank Rolny przesyła Urzędowi Długów Państwa.

Par. 16.

W terminach płatności kuponów Państwowy Bank Rolny odcina kupony zapadłe od obligacyj, znajdujących się w skarbcu, unieważnia je przez dziurkowanie i przesyła do Urzędu Długów Państwa przy piśmie przewodniem, odpis którego przesyła Ministerstwu Reform Rolnych do wiadomości. W piśmie tem winny być podane ilości i numery kuponów każdej poczszególnej wartości oddzielnie.

W tychże terminach Państwowy Bank Rolny odcina kupony zapadłe od obligacyj nabytych z wolnej ręki i przesyła je do Urzędu Długów Państwa, podając ilość i numery każdej poszczególnej wartości oraz sumę, jaka została za te kupony wypłacona.

Par. 17.

Państwowy Bank Rolny przesyła do Urzędu Długów Państwa i Ministerstwa Reform Rolnych miesięczne sprawozdania z ruchu obligacyj 5% Państwowej Renty Ziemskiej (wzór Nr. 1) w terminie do dnia 8-go następnego miesiąca po sprawozdawczym. Sprawozdania za maj i listopad Bank Rolny przesyła do dnia 25 tych miesięcy, wstrzymując wydawanie obligacyj od dnia 20 do końca każdego z tych miesięcy.

V. Ministerstwo Reform Rolnych.

Par. 18.

Ministerstwo Reform Rolnych księguje sumy obligacyj otrzymanych i wydanych oraz sumy wykupu obligacyj i kuponów względnie skupu na podstawie poszczególnych zawiadomień Państwowego Banku Rolnego (par. 10, 11, 13, 14 i 15), uzgadniając je z odpisami pokwitowań otrzymanemi z Urzędu Długów Państwa.

Nadsyłane przez Państwowy Bank Rolny miesięczne sprawozdania (par. 17) Ministerstwo Reform Rolnych uzgadnia z otrzymanemi awizami Państwowego Banku Rolnego.

Ministerstwo Reform Rolnych powiadamia Urząd Długów Państwa o sumach wypłaconych, względnie zakredytowanych, z tytułu druku renty ziemskiej, kosztów przesyłki i ubezpieczenia obligacyj, prowizji przypadającej Bankowi Rolnemu i wszelkich innych podobnych kosztów.

Księgowania uskutecznia Ministerstwo Reform Rolnych w rachunkowości funduszu obrotowego reformy rolnej, prowadzonej według zasad buchalterji podwójnej.

Par. 19.

Dla księgowania obrotów obligacyj 5% Państwowej Renty Ziemskiej w rachunkowości prowadzonej przez Okręgowe Urzędy Ziemskie służą następujące rachunki:

A) R-k Ministerstwa Reform Rolnych,
B) R-k Państwowego Banku Rolnego,
C) R-k Wierzycieli z tytułu tworzenia zapasu ziemi.

Par. 20.

Dla księgowania obrotów obligacyj Renty w rachunkowości, prowadzonej przez Zarząd Centralny Ministerstwa Reform Rolnych, służą następujące rachunki:

A) R-k Nieoprocentowanego kapitału funduszu obrotowego,
B) R-k Obligacyj 5% Państwowej Renty Ziemskiej,
C) R-k Wydanych obligacyj 5% Państwowej Renty Ziemskiej,
D) R-k Umorzonych obligacyj 5% Państwowej Renty Ziemskiej,
E) R-k Kuponów od obligacyj 5% Państwowej Renty Ziemskiej.

F) R-k Papierów procentowych i udziałów,
G) R-k Procentów i kosztów,
H) Różnic kursowych,
I) R-k Okręgowych Urzędów Ziemskich,
K) R-k Państwowego Banku Rolnego.

Par. 21.

Księgowania w rachunkowości Okręgowych Urzędów Ziemskich przeprowadza się w sposób następujący:

A) R-k Ministerstwa Reform Rolnych.

Po stronie „Ma" zapisuje się:
a) sumy obligacyj postawionych do dyspozycji Okręgowych Urzędów Ziemskich na pokrycie odszkodowania za ziemię w ich nominalnej wartości przy obciążeniu r-ku „Państwowego Banku Rolnego".

B) R-k Państwowego Banku Rolnego.

Po stronie „Wn" zapisuje się:

a) sumy obligacyj postawionych przez Ministerstwo Reform Rolnych do dyspozycji Okręgowych Urzędów Ziemskich na pokrycie odszkodowania za ziemię w ich nominalnej wartości przy uznaniu r-ku „Ministerstwa Reform Rolnych";

po stronie „Ma" zapisuje się:

b) sumy obligacyj wydanych na pokrycie odszkodowania za ziemię w ich nominalnej wartości przy obciążeniu r-ku „Wierzycieli z tytułu tworzenia zapasu ziemi".

C) R-k Wierzycieli z tytułu tworzenia zapasu ziemi.

Po stronie „W-n" zapisuje się:

a) sumy obligacyj wydanych na pokrycie odszkodowania za ziemię w ich nominalnej wartości przy uznaniu r-ku „Państwowego Banku Rolnego".

Par. 22.

Księgowania w rachunkowości Zarządu Centralnego Ministerstwa Reform Rolnych przeprowadza się w sposób następujący:

A) R-k Nieoprocentowanego kapitału funduszu obrotowego.

po stronie „Ma“ zapisuje się:

a) sumy obligacyj otrzymanych z Urzędu Długów Państwa przez Państwowy Bank Rolny w ich nominalnej wartości przy obciążeniu r-ku „Obligacyj 5% Państwowej Renty Ziemskiej“,

po stronie „Wn“ zapisuje się:

b) sumy obligacyj 5% państwowej renty ziemskiej unieważnionych na skutek zniszczenia, oraz unieważnionych po wykupieniu na skutek wylosowania i odesłanych do Urzędu Długów Państwa przy uznaniu r - ku „Obligacyj 5% państwowej renty ziemskiej“.

B) R-k Obligacyj 5% Państwowej Renty Ziemskiej.

po stronie „W-n“ zapisuje się:

a) sumy obligacyj otrzymanych z Urzędu Długów Państwa przez Państwowy Bank Rolny w ich nominalnej wartości przy uznaniu r-ku „Nieoprocentowanego kapitału funduszu obrotowego“.

po stronie „Ma“ zapisuje się:

b) sumy obligacyj unieważnionych na skutek zniszczenia oraz unieważnionych po wykupieniu na skutek wylosowania i odesłanych do Urzędu Długów Państwa przy obciążeniu rachunku „Nieoprocentowanego kapitału funduszu obrotowego“.

Saldo debetowe tego rachunku wskazuje sumę nominalną nieumorzonych obligacyj, znajdujących się w obiegu i w skarbcu Państwowego Banku Rolnego.

C) R-k Wydanych obligacyj 5% Państwowej Renty Ziemskiej.

po stronie „Ma“ zapisuje się:

a) sumy obligacyj przekazanych na pokrycie wynagrodzenia za nieruchomości przymusowo wykupione w ich nominalnej wartości przy obciążeniu r-ku „Okręgowych Urzędów Ziemskich“;

b) sumy obligacyj przekazanych na pokrycie wynagrodzenia za nieruchomości przejęte na mocy ustawy z dnia 17.XII. 1920 roku w ich nominalnej wartości przy obciążeniu r-ku „Okręgowych Urzędów Ziemskich“.

po stronie „W-n" zapisuje się:

c) sumy umorzonego długu kapitalnego w terminach umorzenia przy uznaniu r-ku „Umorzonych obligacyj 5% Państwowej Renty Ziemskiej".

Saldo kredytowe tego rachunku wskazuje sumę nominalną obligacyj, znajdujących się w obiegu z wyłączeniem obligacyj wylosowanych.

D) R-k Umorzonych obligacyj 5% Państwowej Renty Ziemskiej.

po stronie „Ma" zapisuje się:

a) sumy umorzonego długu kapitalnego w terminach umorzenia przy obciążeniu r-ku „Wydanych obligacyj 5% Państwowej Renty Ziemskiej",

po stronie „W-n" zapisuje się:

b) sumy obligacyj wylosowanych i wykupionych w celu umorzenia względnie skupionych w ich nominalnej wartości przy uznaniu r-ku „Państwowego Banku Rolnego" lub r-ku „Papierów %-owych i udziałów".

Saldo kredytowe tego rachunku wskazuje sumę nominalną obligacyj umorzonych, a nie wykupionych.

E) R-k Kuponów od obligacyj 5% Państwowej Renty Ziemskiej.

po stronie „Ma" zapisuje się:

a) sumy procentów kuponów w terminach ich płatności w wartości nominalnej od obligacyj znajdujących się w obiegu, t. j. wypłaconych i przekazanych Oddziałom Państwowego Banku Rolnego do dyspozycji Okręgowych Urzędów Ziemskich, z wyłączeniem kuponów od obligacyj skupionych z wolnej ręki (§ 14) przy obciążeniu r-ku „Procentów i kosztów";

b) sumy potrącone przy wykupie obligacyj za brakujące kupony przy obciążeniu r-ku „Państwowego Banku Rolnego".

po stronie „W-n" zapisuje się:

c) sumy wykupionych kuponów w ich wartości nominalnej przy uznaniu r-ku „Państwowego Banku Rolnego"

Saldo kredytowe tego rachunku wskazuje sumę nominalną kuponów płatnych, a niezrealizowanych.

F) R-k Papierów procentowych i udziałów.

po stronie „W-n" zapisuje się:

a) suma skupionych obligacyj w ich nominalnej wartości w 1-ej rubryce i w cenie kupna w 2-ej rubryce przy uznaniu r-ku „Państwowego Banku Rolnego" za cenę kupna.

b) różnice między ceną kupna, a wartością nominalną skupionych obligacyj w chwili zarachowania ich na umorzenie długu kapitalnego w 2-ej rubryce przy uznaniu r-ku „Różnic kursowych".

Po stronie „Ma" zapisuje się:

c) sumy skupionych obligacyj, przenaczonych na umorzenie długu kapitalnego w terminach umorzenia, w ich nominalnej wartości w rubryce 1-ej i 2-ej jednakowo przy obciążeniu r-ku „Umorzonych obligacyj 5% Państwowej Renty Ziemskiej",

d) różnice między ceną kupna, a wartością nominalną skupionych obligacyj w chwili ich przeznaczenia na umorzenie długu kapitalnego w rubryce 2-ej przy obciążeniu r-ku „Różnic kursowych".

G) R-k Procentów i kosztów.

po stronie „W-n" zapisuje się:

a) sumy procentów kuponów od obligacyj, znajdujących się w obiegu, t. j. wypłaconych i przekazanych oddziałom Państwowego Banku Rolnego do dyspozycji Okręgowych Urzędów Ziemskich z wyłączeniem kuponów od obligacyj skupionych z wolnej ręki w wartości nominalnej w terminach płatności, przy uznaniu r-ku „Kuponów od obligacyj 5% Państwowej Renty Ziemskiej";

b) sumy wypłacone przez Państwowy Bank Rolny za kupon bieżący od obligacyj skupionych przy uznaniu r-ku „Państwowego Banku Rolnego";

c) sumy wypłacone przez Państwowy Bank Rolny tytułem kosztów przesyłki i ubezpieczenia obligacyj oraz sumy przypadające Bankowi Rolnemu tytułem prowizji przy uznaniu r-ku „Państwowego Banku Rolnego".

po stronie „Ma" zapisuje się:

d) sumy potrącone przez Państwowy Bank Rolny z ceny kupna obligacyj za brakujący kupon bieżący przy obciążeniu r-ku „Państwowego Banku Rolnego".

H) R-k Różnic kursowych.

Po stronie „Wn" i po stronie „Ma" zapisuje się różnice kursowe wykupionych względnie skupionych obligacyj i kuponów przy uznaniu lub obciążeniu r-ku „Państwowego Banku Rolnego" względnie „Papierów procentowych i udziałów".

I) R-k Okręgowych Urzędów Ziemskich.

Po stronie „Wn" zapisuje się:

Sumy obligacyj wydanych na pokrycie odszkodowania za ziemię w ich nominalnej wartości przy uznaniu r-ku „Wydanych obligacyj 5% Państwowej Renty Ziemskiej.

K) R-k Państwowego Banku Rolnego.

Po stronie „Wn" zapisuje się:

a) sumy różnic kursowych, wykupionych obligacyj i kuponów przy uznaniu r-ku „Różnic kursowych".

b) sumy potrącone przez Państwowy Bank Rolny od obligacyj skupionych za brakujący kupon bieżący przy uznaniu rachunku „Procentów i kosztów",

c) sumy potrącone od obligacyj wylosowanych i wykupionych za brakujące kupony przy uznaniu r-ku „Kuponów od obligacyj 5% Państwowej Renty Ziemskiej".

Po stronie „Ma" zapisuje się:

d) sumy obligacyj wylosowanych i wykupionych w celu umorzenia w ich nominalnej wartości przy obciążeniu r-ku „Umorzonych obligacyj 5% Państwowej Renty Ziemskiej",

e) sumy wykupionych kuponów z zapadłym terminem płatności w ich nominalnej wartości przy obciążeniu r-ku „Kuponów od obligacyj 5% Państwowej Renty Ziemskiej",

f) różnice kursowe wykupionych obligacyj i kuponów przy obciążeniu r-ku „Różnic kursowych",

g) sumy skupionych obligacyj w cenie skupu przy obciążeniu r-ku „Papierów %-owych i udziałów".

h) sumy wypłacone tytułem kuponu bieżącego przy skupie obligacyj przy obciążeniu r-ku „Procentów i kosztów".

Par. 23.

Przepisy niniejsze wchodzą w życie z dniem ogłoszenia.

16 lutego 1932 r.

Minister Skarbu: *Jan Piłsudski.*

Minister Reform Rolnych: *L. Kozłowski.*

PAŃSTWOWY BANK ROLNY. Wzór Nr. 1.

SPRAWOZDANIE Z RUCHU 5% PAŃSTWOWEJ RENTY ZIEMSKIEJ

za m-c .... 19..... r.

Wysokość odcinków złotych w złocie	Pozostałość w dniu 1-szym miesiąca sprawozdawczego		Otrzymano w m-cu sprawozdawczym			Wydano w m-cu sprawozdawczym			Pozostałość w dniu ostatnim miesiąca sprawozdawczego		UWAGI
	Ilość odcinków	Wartość nominalna złotych w złocie	Ilość odcinków	Numery	Wartość nominalna złotych w złocie	Ilość odcinków	Numery	Wartość nominalna złotych w złocie	Ilość odcinków	Wartość nominalna złotych w złocie	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
5000											
1000											
500											
100											
Razem:											

OGŁOSZENIE PAŃSTWOWEGO BANKU ROLNEGO

o zmianach na stanowiskach Dyrektorów Instytucji Centralnej P. B. R. oraz oddziałów w Lublinie i Poznaniu.

Państwowy Bank Rolny, zgodnie z art. 3 § 78 statutu Banku podaje do wiadomości, że decyzją p. Ministra Reform Rolnych z dnia 11 grudnia 1931 r. b. Dyrektor Departamentu Urządzeń Rolnych Ministerstwa Reform Rolnych p. inż. **Karol Kasiński** został powołany z dniem 16 grudnia 1931 r. na stanowisko Dyrektora Instytucji Centralnej P. B. R.; dotychczasowy Dyrektor Oddziału P B. R. w Poznaniu p. **Zdzisław Czałbowski** został powołany z dniem 16 grudnia 1931 r. na stanowisko Dyrektora Oddziału P. B. R. w Lublinie i prokurent P. B. R. p. inż. **Antoni Kotiużyński** został powołany z dniem 16 grudnia 1931 r. na stanowisko p. o. Dyrektora Oddziału P. B. R. w Poznaniu.

NADANIA I COFNIĘCIA PROKUR W PAŃSTWOWYM BANKU ROLNYM.

Na zasadzie § 81 ust. 3 statutu Państwowego Banku Rolnego (Dz. U. R. P. Nr. 76 z 1931 r. poz. 610) i w uzupełnieniu ogłoszenia Prezesa Państw Banku Rolnego (Monitor Pol. Nr. 64 z 1929 r. poz. 130 i Dz. U. M. R. R. Nr. 4 z 1929 r. poz. 9) podaje się poniżej zmiany w składzie prokurentów Państw. Banku Rolnego.

I. Prokury nadane.

INSTYTUCJA CENTRALNA:

Socik Edward — za Wydział Likwidacyjny P. B. R. od dnia 21 grudnia 1931 r.

Wądołkowski Feliks — za Wydział Likwidacyjny P. B. R. od dnia 21 grudnia 1931 r.

Kozłowski Kazimierz — za Wydział Agrarny P. B. R. od dnia 9 lutego 1932 r.

Smolka Kazimierz — za Wydział Agrarny P. B. R. od dnia 9 lutego 1932 r.

ODDZIAŁ W POZNANIU:

Szuwalski Stanisław — za Wydział Rent Oddziału od dnia 5 lutego 1932 r.

Tracz Antoni — za Wydział Rent Oddziału od dnia 5 lutego 1932 r.

AGENTURA P. B. R. W GDYNI:

Wiszniewski Władysław — ogólna za Agenturę od dnia 5 lutego 1932 r.

Wichliński Tadeusz — za Wydział Kredytu Krótkoterminowego Agentury od dnia 23 lutego 1932 r

II. Prokury cofnięte, względnie wygasłe.

ODDZIAŁ W GRUDZIĄDZU:

Wiszniewski Władysław — ogólna za Oddział z dniem 5 lutego 1932 r.

ODDZIAŁ W WILNIE:

Babiński Adolf — za Wydział Likwidacyjny Oddziału z dniem 31 grudnia 1931 r.

Dział nieurzędowy.

TEZY Z WYROKÓW SĄDU NAJWYŻSZEGO I NAJWYŻSZEGO TRYBUNAŁU ADMINISTRACYJNEGO

opracował Daniel Kotowicz — magister praw.

Uwagi.

Zbiór niniejszy obejmuje tezy z wyroków Sądu Najwyższego i Najwyższego Trybunału Administracyjnego do 1) ustawy o scalaniu gruntów (D. U. R. P. z 1927 r. poz. 833), 2) rozporządzeń Prezydenta o zniesieniu służebności (D. U. R. P. z 1927 r. poz. 74 i 75), 3) ustawy w sprawie uwłaszczenia b. czyszowników, b. wolnych ludzi i długoletnich dzierżawców (D. U. R. P. z 1929 r. Nr. 24 poz. 254), 4) ustawy o wykonaniu reformy rolnej (D. U. R. P. z 1926 r. Nr. 1 poz. 1) i 5) przepisów o obrocie ziemią. Działy II — V niniejszego zbioru stanowią uzupełnienie zbiorów tez, ogłoszonych w Nr. Nr. 2, 6, 8 i 11 Dziennika Urzędowego Ministerstwa Reform Rolnych za 1931 rok. Pozatem układ zbioru odpowiada w zupełności układowi poprzednich zbiorów.

I. Scalanie gruntów.

1) 456/30 — 26.III. 1931 r.

art. 3.

Zarzut naruszenia postanowień art. 3 lit. f ustawy scaleniowej (D. U. R. P. z 1927 r. poz. 833) z powodu włączenia do obszaru scalenia i rozdrobnienia torfowiska — nie może uzasadniać nielegalności zaskarżonego do Najwyższego Trybunału Administracyjnego orzeczenia z art. 35, gdyż pominąwszy nawet, iż kwestja wyłączeń należy w myśl art. 28 lit. c do pierwszego stadjum postępowania (zakończonego orzeczeniem z art. 31) wyłączeniu ulegają jedynie torfowiska racjonalnie eksploatowane lub wzorowo zagospodarowane, a skarżący nie twierdzą nawet, by chodziło o tego rodzaju torfowiska.

2) 1670/28 — 28.X. 1929 r.

art. 3.

Sam fakt, iż pewien grunt położony jest w obrębie miasta lub miasteczka, nie stoi jeszcze na przeszkodzie włączeniu go do obszaru scalenia, o ile nie może on być uważany, ze względu na swe położenie, za grunt budowlany.

3) 81/28 — 17.X. 20.XI. 1929 r.

art. 1 — 4.

W pierwszem stadjum postępowania (wdrożenie postępowania) mogą być podnoszone zarzuty tylko co do rzekomego nieuzasadnionego włączenia do obszaru scalenia pewnych gruntów nieodpowiadających warunkom art. 1 ustawy scaleniowej, wszelkie zaś zarzuty co do wyłączeń z innych powodów mogą być podnoszone dopiero przy ustalaniu ścisłych granic obszaru scaleniowego, t. j. w drugiem stadjum postępowania (art. 31 ustawy).

4) 1169/28 — 2.XII. 1929 r.

art. 4.

Podniesiony w stadjum wdrożenia postępowania zarzut, iż część gruntów jest zalewana przez rzekę, jest przedwczesny, albowiem art. 4 ustawy przewiduje wprawdzie pod pewnemi warunkami wyłączenie od scalenia gruntów narażonych wskutek swego położenia na niszczące wylewy, ale wyłączenia z tego powodu mogą być uskutecznione w myśl art. 28 lit. c ustawy dopiero w dalszem stadjum postępowania (orzeczenie z art. 31) — (podobnie 4771/27 — 23.IX. 1929 r.).

5) 481/28 — 24.II. 1930 r.

art. 5 i 15.

1) W myśl art. 5 i art. 15 p. c ustawy scaleniowej do włączenia części gruntów z innej jednostki administracyjnej do obszaru scaleniowego zgoda posiadaczy gruntów nie jest wymagana, jeśli inne warunki ustawowe zachodzą.

2) Art. 5 ustawy wyraźnie zezwala na włączenie do obszaru scalenia i części innych jednostek administracyjnych, nie przepisując bynajmniej jaki obszar te części mieć mają.

6) 3562/30 — 21.V. 1931 r.

art. 6.

Przy ocenie, czy projektowane kolonje będą odpowiadać celom postępowania scaleniowego (art. 1), władze ziemskie winny brać pod uwagę nietylko stan czy charakter, jaki dana działka z tego czy innego powodu posiada w chwili przeprowadzenia scalenia, lecz również wartość gospodarczą, jaką ona może mieć dla projektowanej kolonji w związku z innemi składowemi jej częściami przy normalnem prowadzeniu gospodarstwa.

7) 1307/29 — 15.IX. 1930 r.

art. 6.

1) Otrzymanie pośród ekwiwalentu gruntów mokrych nie może samo przez się powodować uchylenie zaskarżonego orzeczenia, gdyż jeśli na terenie scalenia takie grunty się znajdują — to pewna część uczestników scalenia musi z natury rzeczy je otrzymać i rzeczą urzędów ziemskich jest jedynie zaprojektowanie urządzeń odwadniających, mających na celu ulepszenie tych gruntów, co w danym wypadku miało miejsce.

2) Niema przepisu, któryby określał jaka maksymalna odległość ma dzielić grunty od siedliska, odległość ta zależy przedewszystkiem od wielkości obszaru scalenia oraz od okoliczności czy uczestnicy scalenia zgadzają się na przeniesienie swych siedzib, czy też nie.

8) 2184/27 — 4.III. 1929 r.

art. 6, 35.

Zarzuty naruszenia przepisów art. 1 i 6 ustawy scaleniowej, wobec wydzielenia nieodpowiednich kolonji, podniesione w skardze na orzeczenie O. K. Z. z art. 31 ustawy,

N. T. A. uznał za przedwczesne, bowiem mogłyby być skierowane dopiero przeciw orzeczeniu zatwierdzającemu projekt scalenia, a nie mogą dotykać zaskarżonego orzeczenia, ustalającego tytuły własności, stary stan posiadania oraz wykazy szacunku, wydanego w trybie art. 31 ustawy scaleniowej, a nie w trybie art. 35 ustawy, które to orzeczenie zatwierdza właśnie projekt scalenia i podlega zresztą zaskarżeniu do Głównej Komisji Ziemskiej.

9) 3562/30 — 21.V. 1931 r.

art. 7, 35.

Zarzutu podniesionego w skardze na orzeczenie G. K. Z. z art. 35 ustawy, iż wydzielona parcela posiada nieprawidłową figurę — N. T. A. nie uznał za uzasadniony. Wprawdzie przy scalaniu gruntów, w myśl p. c art. 7 ustawy scaleniowej należy jednocześnie przeprowadzić wyprostowanie granic poszczególnych jednostek administracyjnych lub ich części (granica parceli quaestionis jest granicą zewnętrzną obszaru scalenia), lecz czynności te należą do pierwszego stadjum postępowania, mającego za zadanie ustalenie obszaru scaleniowego (art. 15-18).

Tymczasem w niniejszym wypadku zarzuty co do rzekomej nieprawidłowości linji granicznej i potrzeby jej wyprostowania w tem pierwszem stadjum postępowania podnoszone nie były i orzeczenie Okręgowego Urzędu Ziemskiego, ustalające obszar scalenia, uprawomocniło się.

10) 1966/29 — 13.XI. 1930 r.

art. 15 p. a.

Włościanie wsi Y uchwalili przystąpić do komasacji tylko w tym wypadku, jeżeli nastąpi określona w uchwale zamiana części gruntów z majątkiem Y. O ile więc ta zamiana gruntów nie doszła do skutku, a zaskarżonem orzeczeniem uchylono włączenie do obszaru scalenia odnośnej części majątku — to przyjęcie, iż wdrożenie postępowania scaleniowego nastąpiło na zasadzie p. a art. 15 ustawy jest sprzeczna z aktami i władza pozwana powinna była orzeczenie, wdrażające na tej podstawie postępowanie scaleniowe— uchylić, a ewentualnie nakazać zbadanie, czy w danym wypadku zachodzą warunki wdrożenia tego postępowania w myśl p. c tegoż artykułu — z urzędu.

11) 6879/29 — 10.XII. 1931 r.

art. 15 p. c.

Skarga zarzuca, iż do obszaru scalenia włączono grunty niepodpadające pod przepisy art. 1 ustawy. Zarzut ten jest nieuzasadniony, gdyż w niniejszym wypadku chodzi o wdrożenie postępowania scaleniowego co do spornych gruntów z urzędu, t. j. w myśl p. c art. 15 ustawy, a mianowicie z powodu potrzeby rozszerzenia obszaru scalenia w celu włączenia do tego obszaru gruntów sąsiednich i wyprostowania granic jednostki administracyjnej. Przepis ten zaś nie czyni zupełnie zależnem włączenie potrzebnych gruntów od tego, aby odpowiadały one art. 1 ustawy scaleniowej.

12) 2634/27 — 18.IV. 1929 r.

art. 28.

Ustawa scaleniowa nie przewiduje umów dobrowolnych między uczestnikami scalenia w przedmiocie wydzielenia takiego czy innego ekwiwalentu oraz rozkładu działek po scaleniu, o mocy przeto obowiązującej takich umów w stosunku do władz ziemskich mowy być nie może, jeżeli zaś traktować umowę powyższą jako wniosek uczestników scalenia, o którym mowa w art. 28 ustawy — to znów w stosunku do takich wniosków art. 33 zaleca jedynie „możliwe" a więc nie „bezwarunkowe" uwzględnienie tych życzeń.

13) 4524/29 — 18.VI.1931 r.

art. 29.

Art. 29 ustawy scaleniowej wyraźnie głosi, że do przeprowadzenia szacunku gruntów, wchodzących do obszaru scaleniowego, zostaje powołana komisja szacunkowa, w której skład wchodzą: a) mierniczy, względnie komisarz ziemski, jako przewodniczący i b) rzeczoznawcy powołani przez radę scaleniową. Jeżeli połowa przeszło uczestników scalenia podniosła w odwołaniu zarzut, że wybrani przez radę scaleniową rzeczoznawcy w czynnościach klasyfikacyjno-szacunkowych na grucie udziału nie brali, a więc postawiła zarzut niezgodności z ustawą, dodając przytem, że z tego właśnie powodu wyniki klasyfikacji i oszacowania są dla nich krzywdzące — to obowiązkiem pozwanej władzy było okoliczność tą sprawdzić. W niesprawdzeniu powyższej okoliczności N. T. A. dopatrzył się istotnej wadliwości postępowania i zaskarżone orzeczenie uchylił.

14) 3641/29 — 4.1.1932 r.

art. 31.

W odwołaniu do Okręgowej Komisji Ziemskiej (cz. 1 art. 31) skarżący podnosi, iż „wspólnoty", które projekt zamierza podzielić między uczestników scalenia, stanowią wyłączną hipoteczną własność skarżących. Tymczasem z tym zarzutem O. K. Z. nie rozprawiła się, jakkolwiek cz. 2 art. 31 głosi, że dla ustalenia stanu własności i posiadania miarodajne są wpisy hipoteczne i inne dokumenty, a dopiero w braku tych ostatnich stan posiadania. W takiem postępowaniu władzy N. T. A. dopatrzył się wadliwości postępowania ze szkodą dla skarżących.

15) 3394/29 — 29.IX.1930 r.

art. 31.

Przy czynnościach układania projektu scaleniowego i zatwierdzenia tego projektu (art. 35 ustawy), podnoszenie zarzutów co do czynności w postępowaniu scaleniowem, poprzedzających wydanie orzeczenia z mocy art. 31, należy uznać za opóźnione.

16) 5178/28 — 28.IV.1930 r.

art. 31.

Wprawdzie art. 31 ustawy scaleniowej głosi, że dla ustalenia stanu własności i posiadania miarodajne są wpisy hipoteczne, prawomocne wyroki sądowe i niesporne umowy pisemne oraz inne dokumenty, mające siłę dowodową na mocy obowiązujących na danym terenie praw — to jednak równocześnie zastrzega, że w razie braku tych dowodów lub w razie sporu miarodajne będzie dla ustalenia stanu posiadania stwierdzone w dochodzeniu ostatnie posiadanie gruntu i że to ustalenie stanu posiadania w niczem nie przesądza tytułu własności.

Z powyższego w związku z brzmieniem art. 1 U. P. C. wynika, że podstawą dla władz ziemskich do ustalenia stanu własności i posiadania scalanych gruntów są wyżej wzmiankowane dokumenty tylko o tyle, o ile dokumentom tym nie zostanie przeciwstawiony przeciwdowód, lub o ile sam stan faktyczny nie będzie dowodził czegoś przeciwnego; z chwilą jednak, gdy władze ziemskie powezmą najmniejszą w tym względzie wątpliwość, winny usunąwszy się od rozstrzygania pytania, kto z pretendujących do danego gruntu ma lepsze prawa, jako że to należy do sądów powszechnych — kontynuować czynności scaleniowe, przyj-

mując ostatnie stwierdzone posiadanie za miarodajne, co jednak w niczem nie przesądza samego tytułu własności.

17) 456/30 — 26.III.1931 r.

art. 31.

1) Zapatrywanie skarżących, jakoby zaskarżenie do N. T. A. orzeczenia Okręgowej Komisji Ziemskiej, zamykającego pierwsze stadjum postępowania scaleniowego (art. 31), hamowało samo przez się dalszy bieg tego postępowania i jakoby dalsze prowadzenie tego postępowania stanowiło naruszenie jego przepisanych form, jest mylne, gdyż orzeczenie Okręgowej Komisji Ziemskiej, wydane na zasadzie art. 31 ustawy jest ostateczne i o ile nie zarządzono wstrzymania jego wykonania, mimo zaskarżenia go do Trybunału, wykonalne, a niewyczekanie przez władze ziemskie rozstrzygnięcia Trybunału mogłoby mieć tylko ten skutek, że w razie uchylenia przez Trybunał orzeczenia Okręgowej Komisji Ziemskiej, dokonane już dalsze czynności scaleniowe musiałyby być powtórzone, czy też poprawione.

2) Zarzut niesłusznego jakoby pominięcia W. M. w liście uczestników scalenia powinien był być podniesiony przy ustaleniu stanu posiadania (art. 31) i obecnie (skarga na orzeczenie z art. 35) przedstawia się jako spóźniony.

18) 6401/29 — 24.XI.1930 r.

art. 31, 35, 3.

Podniesienie zarzutu co do wyłączeń z p. a art. 3 ustawy scaleniowej po uprawomocnieniu się orzeczenia, wydanego na zasadzie art. 31 tejże ustawy, przedstawia się, jako spóźnione. Z zestawienia bowiem przepisów art. 2, 3, 4, 28, 30 i 31 wynika, że w ramach ostatecznego orzeczenia wydanego w trybie art. 31 ustawy mieści się również kwestja przeprowadzonego uprzednio przez organy ziemskie ustalenia, jakie grunty zostają od scalenia wyłączone.

W danym przypadku z treści orzeczenia z art. 31 nie wynika, by O. K. Z. wogóle zastanawiała się nad kwestją czy grunt z pod budynków skarżącej ma być wyłączony od scalenia.

Skarżąca mając za sobą wyraźny przepis art. 3 ustawy, niedozwalający włączyć do scalenia ziemi z pod budynków, bez wyraźnej zgody właścicieli, ponieważ deklaracji w tym względzie nie wydawała i nikt od niej tej zgody nie żądał, słusznie mogła sądzić, że O. K. Z. tą kwestją przy

wydaniu orzeczenia na zasadzie art. 31 ustawy wogóle się nie zajmowała i dlatego nie miała potrzeby orzeczenia tego zaskarżyć. Dopiero po tem orzeczeniu i po okazaniu opracowanego projektu scalenia na gruncie uwidoczniło się dla niej, że grunt z pod jej budynków został włączony do scalenia, pomimo braku wyrażenia na to jej zgody, a skoro zarzut taki obecnie podniosła — to twierdzenie jakoby zarzut ten był opóźniony — nie jest trafne.

Co do samego zaś zarzutu, to mylne jest zapatrywanie władzy, jakoby wystarczające było oświadczenie męża, chociażby on był nawet współwłaścicielem budynków, wystawionych na gruncie żony, gdyż art. 3 p. a wyraźnie wymaga dla możliwości włączenia do obszaru scalenia ziemi pod budynkami zgody właściciela, czyli w danym wypadku nietylko męża, ale przedewszystkiem żony, jako bezpośredniej właścicielki gruntu.

19) 854/28 — 17.X.1929 r.

art. 34.

Akta sprawy wykazują, iż skarżący podnoszący zarzuty przeciw orzeczeniu G. K. Z. z art. 35 ustawy, nie był obecny na zebraniu, zwołanem przez komisarza ziemskiego w trybie art. 33 ustawy scaleniowej po wyznaczeniu projektu na gruncie w celu wysłuchania opinji uczestników scalenia o projekcie — nietylko przeto wogóle nie stawiał żadnego zarzutu co do projektu i co do wydzielonego mu gruntu, lecz w myśl art. 34 tejże ustawy, jako nieobecny z własnej woli na omawianem zebraniu, uważany winien był być za zgadzającego się na przyjęcie przeznaczonej mu nowej kolonji. Skoro przeto władza pozwana żadnych późniejszych jego zarzutów nie uwzględniła — to N. T. A. nie dopatrzył się w tem żadnego naruszenia ustawy.

20) 1176/29 — 22.IX.1930 r.

art. 35.

N. T. A. w licznych wyrokach swych orzekł i uzasadnił, że o ile przeprowadzone scalenie nie uwzględnia całkowicie życzeń każdego z zainteresowanych — to nie może to stanowić obrazy przepisów postępowania scaleniowego, albowiem skoro projekt scalenia odpowiada życzeniom większości, to życzenia pojedyńczych osób, niemające istotnego znaczenia dla całokształtu projektu, muszą z natury rzeczy ustąpić na plan drugi.

21) 1982/27 — 18.III.1929 r.

art. 39.

Z brzmienia art. 39 ustawy wyraźnie wynika, że ma on zastosowanie do wypadków, gdy postępowanie scalenia gruntów zostało już rozpoczęte. Nie można zaś mówić o rozpoczęciu scalenia w rozumieniu powyższego artykułu, tak długo, jak długo nie jest ustalony obszar scalenia, a co zatem idzie i nie jest wiadoma liczba uczestników scalenia, a to następuje dopiero z chwilą wydania przez Okręgowy Urząd Ziemski orzeczenia w myśl art. 17 ustawy scaleniowej (wyrok ten jest powołany w szeregu późniejszych wyroków).

22) 846/28 — 27.VI.1929 r.

art. 39.

Z brzmienia art. 39 ustawy wynika, że na tym artykule nie można opierać żądania zaniechania wdrożenia postępowania scaleniowego, lecz przerwania już wdrożonego postępowania scaleniowego.

23) 4941/28 — 20.I.1930 r.

art. 51.

Ogólną zasadą tak w postępowaniu administracyjnem jak i sądowem, jest, że każdej osobie, biorącej udział w sprawie, termin na wniesienie skargi, czy też odwołania liczy się od chwili ogłoszenia, bądź doręczenia decyzji, wyroku lub orzeczenia tejże osobie, względnie jej pełnomocnikowi. Ta sama zasada utrzymana jest i w znowelizowanej ustawie scaleniowej (D. U. R. P. poz. 833/1927 r.) chcąc bowiem zmienić tę zasadniczą podstawę sposobu obliczania terminów, ustawodawca musiałby to wyraźnie zaznaczyć. Tymczasem w art. 51 ustawy ustawodawca zmienił tylko dotychczasowy tryb doręczania orzeczeń, a mianowicie, zamiast doręczenia ich poszczególnym osobom, co ze względu na wielką zwykle liczbę uczestników scalenia byłoby utrudnione i kłopotliwe, a po części ze względu na pewną ilość zadowolonych zbędne, — przewidział publiczne ich ogłaszanie przez odpowiedni urząd, to jest naczelnika gminy w każdej jednostce administracyjnej lub obszarze dworskim, dając jednocześnie możność bliżej interesującym się przejrzenia w urzędzie ogłoszonego orzeczenia lub otrzymania tegoż w odpisie, aby zaś uprzystępnić im to ostatnie, ustanowił pewien ulgowy termin, określając, że nie dzień ogłoszenia,

lecz dopiero trzeci dzień po dniu ogłoszenia uznaje się za dzień, od którego biegną wszelkie, t. j. tak na odwołanie, jak i na skargę terminy. Przyjęcie zatem głoszonej przez skarżących zasady, iż termin należy liczyć od chwili ogłoszenia orzeczenia w ostatniej z jednostek administracyjnych, wchodzących w obszar scalenia — byłoby wykładnią rozszerzającą przepisu art. 51, która ze względu na charakter tego przepisu, zawierającego wyjątek od ogólnej zasady, jest niedopuszczalna (G. K. Z. obliczyła terminy oddzielnie dla każdej jednostki administracyjnej, niezależnie od tego, gdzie ostatnio ogłoszone zostało orzeczenie).

24) 6123/29 — 15.VI.1931 r.

Art. 51.

Zaskarżone orzeczenie zostało odczytane i szczegółowo wytłomaczone uczestnikom scalenia na specjalnie w tym celu zwołanem zebraniu, przyczem pouczono ich tak o terminie, jak i sposobie zaskarżenia, a więc ten moment należy uważać za miarodajny przy obliczaniu terminu, przepisanego na wniesienie odwołania, obojętny jest natomiast dzień, w którym pełnomocnikowi skarżących, na skutek jego żądania doręczony został odpis orzeczenia.

25) 6123/29 — 15.VI.1931 r.

Skarżący zarzucają, iż G. K. Z. nie wzięła pod uwagę tej okoliczności, że „zrzekli się oni siedziby we wsi N. pod warunkiem wydzielenia im kolonji przy gruntach maj. S." oraz odrzuciła dowód w tym względzie ze świadków.

Ustawa scaleniowa nie przewiduje żadnych oświadczeń czy to stron interesowanych, czy to Komisarza Ziemskiego lub mierniczego, poza zaprotokółowanemi w aktach sprawy, wszelkie zatem takie ustne oświadczenia nie mają wiążącego znaczenia dla władz orzekających. W danym wypadku w aktach sprawy, w szczególności w podpisanych przez skarżących zobowiązaniach żadnego zastrzeżenia niema — jeżeli więc w tych warunkach władza pozwana odmówiła badania świadków dla ustalenia istnienia warunków, omawianych rzekomo ustnie — to N. T. A. nie mógł w tem dopatrzeć się naruszenia ustawy.

26) 1638/29 — 24.IV.1930 r.

Zaskarżone do N. T. A. orzeczenie G. K. Z. z 28.IX.28 r. zatwierdzające projekt scalenia, jako oparte

na uznanym przez wyrok N. T. A. z 4.III.1929 r. za błędny i wadliwy wyniku prac Komisji Szacunkowej — z chwilą wydania przez Trybunał powyższego wyroku zostało samo przez się pozbawione podstawy prawnej i dlatego orzeczenie owe jako niezgodne z ustawą, N. T. A. na zasadzie art. 26 ustawy o N. T. A. uchylił.

II. Znoszenie służebności.

1) 2487/28 — 4.XII.1930 r.

Art. 3 i 19 rozp. poz. 74 i 75/1927 r.

Według cz. 1 art. 3 do zawarcia układu dobrowolnego, o którym mowa w art. 19, są powołani przedstawiciele osad tabelowych, a nie członkowie gminy.

2) 3728/29 — 29.X.1931 r.

Art. 4 rozp. poz. 74 i 75/1927 r.

Skarga zarzuca naruszenie art. 4 przez to, iż zamiast wymaganych 3 pełnomocników, wybrano aż pięciu.

Zarzut ten jest trafny, gdyż w postępowaniu w przedmiocie likwidacji serwitutów przewidziany jest wybór najwyżej 3 pełnomocników, nie jest on jednak istotny, gdyż przez wybór większej liczby pełnomocników, niż przewidują przepisy, interes skarżącego niczem nie został naruszony i sam on nie udowodnił, iżby jakąkolwiek szkodę z tego powodu poniósł.

3) 2936/29 i 3052/29 — 9.IV.1931 r.

Art. 11 rozp. poz. 74 i 75/1927 r.

W myśl art. 11 służebności, które w czasie uwłaszczenia obciążały daną nieruchomość ziemską, jako jedną dziedzinę służebną, a następnie po jej podziale na kilka jednostek, wydzielonych hipotecznie, były wykonywane nie na całej dziedzinie służebnej — mogą być znoszone na poszczególnych jednostkach hipotecznych oddzielnie — tak jak gdyby stosunek służebnościowy istniał jedynie między temi jednostkami, jako dziedziną służebną, a dziedzinami władnącemi, które na nich wykonywały swe uprawnienia i w wyniku tego cała pierwotna nieruchomość ziemska zostaje w takim razie zwolniona od zniesionych służebności.

4) 5493/29 — 11.VI.1931 r.

Art. 12 i 9 rozp. poz. 74 i 75/1927 r.

Zawiadomienie o rozprawie w G. K. Z. doręczono odwołującemu się dopiero w dniu rozprawy — wskutek czego nie mógł on na rozprawę wyznaczoną na godzinę 9 rano z pow. nowogródzkiego przybyć.

W tem nieprawidłowem doręczeniu wezwania skarżącemu, który w ten sposób pozbawiony był możności bronienia swych praw na rozprawie, dopatrzył się N. T. A. wadliwości postępowania ze szkodą dla skarżącego i dlatego zaskarżone orzeczenie G. K. Z. uchylił.

5) 3782/29 — 29.X. 1931 r.

Art. 19 rozp. poz. 74 i 75/1927 r.

Skarżący twierdzi, jakoby zawarta umowa była nieważna, ponieważ została ona anulowana uchwałą dziedziny władnącej.

Zarzut ten nie jest trafny, ponieważ po myśli cz. 2 art. 19 zawarta umowa wiąże strony i wobec tego nie może być uchwałą jednej tylko ze stron anulowana.

6) 2936/29 i 3052/29 — 9.IV.1931 r.

Art. 19 i 20 rozp. poz. 74 i 75/1927 r.

W myśl cz. 2 art. 19 umowy, dotyczące zniesienia służebności, z chwilą ich zawarcia wiążą strony oraz osoby, które wstąpiły w ich prawa i mogą być uznane za rozwiązane tylko w razie odmowy ich zatwierdzenia przez władze ziemskie w wypadkach, przewidzianych w art. 20, wewnętrzne zaś pobudki, jakie spowodowały zawarcie umowy, oraz konjunktury, jakie nastąpiły później, muszą być dla władz ziemskich obojętne.

7) 2153/29 — 12.II.1931 r.

Art. 19 rozp. poz. 74 i 75/1927 r.

Skarga zarzuca naruszenie przepisów art. 107 i 108 ustawy notarjalnej, wobec tego, iż właściciel majątku zawierający umowę przewidzianą w art. 19 rozporządzenia z 1.II.1927 r. — był głuchy i niepiśmienny.

Umowa zawarta między właścicielem majątku i pełnomocnikami serwitutantów w formie aktu prywatnego odpowiadała warunkom art. 19, ponieważ zawarta została w obecności 2 świdków niezainteresowanych w zniesieniu omawianych służebności i podpisy tak stron, jak i świad-

ków zostały uwierzytelnione przez wójta gminy — a więc umowa ta, dopóki nie została unieważniona przez powołaną do tego w danym wypadku władzę, mianowicie przez sąd, była wiążąca tak dla stron, jak i dla władz ziemskich i jeżeli władza pozwana, nie uznając się za powołaną do rozpoznania tego rodzaju kwestji, zarzuty skarżącego dotyczące ważności zawartej formalnie umowy, pozostawiła bez uwzględnienia — to Trybunał nie mógł dopatrzeć się w tem obrazy jakiegokolwiek przepisu.

8) 2936/29 i 3052/29 — 9.IV.1931 r.

Art. 20 rozp. poz. 74 i 75/1927 r.

Według p. c. cz. 1 art. 20 władze ziemskie odmówią zatwierdzenia, gdy z okoliczności sprawy nasuwa się uzasadnione podejrzenie, że umowa jest pozorna, skoro więc w danym wypadku skarżący zarzucił, że umowa jest pozorna i zaofiarował w tym względzie dowód ze świadków — to należało zarzut ten wszechstronnie zbadać. Tymczasem władza pozwana zbadania świadków odmówiła, oświadczając jedynie, że zarzut powyższy jest bezprzedmiotowy, ponieważ umowa z 1923 r., będąca przedmiotem sprawy, jest dosłownem tłumaczeniem umowy, zawartej w 1910 r., co bynajmniej nie usprawiedliwia odmowy zbadania wskazanych świadków. W takiem postępowaniu Trybunał dopatrzył się istotnej wadliwości postępowania i dlatego zaskarżone orzeczenie uchylił.

9) 1004/29 — 10.XI.1930 r.

Art. 20 rozp. poz. 74 i 75/1927 r.

1) Cz. 2 art. 20 przewiduje możność zatwierdzenia umowy z oznaczeniem przez Komisję udziału poszczególnych osad w wartości wspólnego wynagrodzenia pod warunkiem, iż Komisja na skutek skarg osób zainteresowanych uzna, że wynagrodzenie zostało wydzielone dla niektórych osad tabelowych nadmiernie, z krzywdą dla pozostałych osad.

Gdy w danym wypadku złożony został przez zainteresowanych cały szereg skarg na pokrzywdzenie przy podziale ekwiwalentu i władza pozwana przyjęła, iż pokrzywdzenie to istotnie miało miejsce — to w zastosowaniu przez G. K. Z. przepisu cz. 2 art. 20 N. T. A. nie mógł dopatrzeć się naruszenia ustawy.

2) Skarga wywodzi, iż uchwała, n aktórej opiera się umowa nie została zaskarżona i uprawomocniła się i wobec tego skargi niezadowolonych obecnie są już spóźnione.

Przepis cz. 2 art. 20 ma zastosowanie w wypadku prawomocnie zawartej umowy, a więc właśnie w wypadku, gdy uchwała o likwidacji serwitutów uprawomocni się, gdyż w przeciwnym wypadku wogóle o umowie i o dobrowolnej likwidacji serwitutów nie może być mowy.

10) 3523/29 — 12.X.1931 r.

Art. 22 rozp. poz. 74 i 75/1927 r.

Skoro O. K. Z. postanowiła rozpoznanie sprawy odroczyć celem dokonania pewnych ustaleń na gruncie drogą zbadania podanych przez strony świadków — to w wykonaniu powyższej decyzji należało o terminie tej wizji zawiadomić w odpowiednim czasie tak strony jak i świadków, przyczem tych ostatnich możnaby nie wzywać wówczas tylko, gdyby strona zobowiązała się sama dostarczyć ich na miejsce. Tymczasem w danym wypadku zobowiązania takiego skarżący nie dawali, a akta nie wykazują, by podany przez skarżących świadek J. P. był zawiadomiony o terminie zarządzonej wizji — a przeto O. K. Z. względnie G. K. Z. wobec protestu skarżących winne były przed wydaniem orzeczenia powyższe uchybienie usunąć przez zarządzenie dodatkowego zbadania świadka.

W zaniedbaniu tego przez władzę pozwaną Trybunał dopatrzył się istotnej wadliwości postępowania i dlatego zaskarżone orzeczenie uchylił.

11) 3207/29 — 26.I.1931 r.

Art. 22 rozp. poz. 74 i 75/1927 r.

Według cz. 3 art. 22 postać i rozciągłość służebności bynajmniej nie „muszą", lecz tylko „mogą" być dowiedzione zeznaniami świadków, zbadanych w sądzie pod przysięgą, czyli, że decyzja w tym względzie należy do władzy, która, w zależności od posiadanego materjału dowodowego i okoliczności sprawy rozstrzyga, czy zastosowanie tego środka dowodowego jest niezbędne.

12) 6281/29 — 28.IX.1931 r.

Art. 24 rozp. poz. 74 i 75/1927 r.

Z zestawienia przepisów art. 24, 25 i 27, a w szczególności skoro dozwolone jest wydzielenie ekwiwalentu za serwituty pastwiskowe, poza użytkami rolnemi i leśnemi —

w innych użytkach i z całego obszaru dziedziny władnącej, należy przyjść do wniosku, że ekwiwalentem takim mogą być również i wody, a więc i jeziora, jednak pod warunkiem, żeby wyznaczenie takiego ekwiwalentu, jako wyjątkowe było usprawiedliwione z jednej strony niemożnością wydzielenia ekwiwalentu w użytkach rolnych lub gruntach z pod lasu, a z drugiej strony zachowaniem racjonalnej struktury gospodarczej zarówno dziedziny władnącej, jak i dziedziny służebnej.

13) 1732/28 — 13.X.1930 r.

Art. 31 rozp. poz. 74 i 75/1927 r.

Brak odpowiedzi władzy ochrony lasów w terminie, wskazanym w art. 31 stwarza jedynie domniemanie prawne zgody na wyrąb i zmianę użytkowania lasu. O ile władza ochrony lasów wyda odmowną decyzję już po zniesieniu służebności — to może to stanowić podstawę do wznowienia postępowania (art. 96 lit. c. i art. 114 rozp. o post. adm.) — o ile zaś zniesienia służebności jeszcze nie zakończono — władze ziemskie winny orzeczenie władzy ochrony lasów wziąć pod uwagę (skarga P. B. R. na orzeczenie władzy ochrony lasów).

14) 5814/29 — 9.XI.1931 r.

Art. 36 rozp. poz. 74 i 75/1927 r.

Zarzut wadliwej klasyfikacji gruntów zasłużebnościowych jest nietrafny, bowiem, jak z akt wynika, klasyfikacja odbyła się w obecności stron i strony przeciw tej klasyfikacji do protokółu nie wniosły żadnych zastrzeżeń. Wobec tego władza pozwana trafnie przyjęła, iż klasyfikacja odbyła się zgodnie z art. 36.

15) 5814/29 — 9.XI.1931 r.

Art. 37 rozp. poz. 74/1927 r.

1) Skoro strony nie przedstawiły żadnych dowodów co do ceny wypasu sztuki bydła — to przyjęcie cen rynkowych, podanych dla pastwisk w okolicznych lasach państwowych nie sprzeciwia się art. 37 rozporządzenia z 1.II.1927 r. (poz. 74 z 1927 r.).

2) Zarzut wadliwego oszacowania służebności opałowych jest nietrafny, skarżący bowiem wezwani w myśl art. 36 do złożenia dowodów szacunkowych, w wyznaczonym im terminie dowodów tych nie złożyli, wobec czego ce-

na fury opału została ustalona przez władzę zgodnie z przepisem art. 37.

16) 1002/29 — 16.XI.1931 r.

Art. 39 i 11 rozp. poz. 75/1927 r.

Skarga zarzuca, iż dziedzina władnąca nie otrzymała ekwiwalentu za prawo „tołoki", przysługujące jej na całym obszarze majątku S., w szczególności na obszarach, wydzielonych z majątku i stanowiących obecnie własność Skarbu Państwa.

Zarzutu tego N. T. A. nie uznał za trafny, ponieważ art. 11 zezwala, lecz bynajmniej nie nakazuje likwidowania serwitutu w całości z poszczególnej jednostki. Bezspornem jest, że obecnie majątek nie posiada ziemi ornej i że ziemię orną nabyli w swoim czasie włościanie wsi K. (dziedzina władnąca) — wskutek czego serwitut „tołoki", obciążający majątek S. w jego obecnych granicach wygasł. Gdy więc władze nie zlikwidowały serwitutu „tołoki" z majątku S. w obecnych jego granicach — jako nieobciążającego go wobec braku gruntów ornych, to w tem stanowisku władzy N. T. A. nie dopatrzył się naruszenia ustawy. Jeżeli zaś dziedzina władnąca wykonywała prawo „tołoki" na innych jeszcze obszarach, wchodzących dawniej w skład majątku, a obecnie stanowiących własność Skarbu Państwa — to nic nie stoi na przeszkodzie do wystąpienia o zlikwidowanie tego serwitutu z tych gruntów, stanowiących własność Skarbu Państwa.

17) 2663/29 — 5.II.1931 r.

Art. 39, 40 i 45 rozp. poz. 74/1927;
art. 43, 44 i 49 rozp. poz. 75/1927 r.

Tak na zebraniu, zwołanem celem okazania projektu zniesienia służebności, jak i na posiedzeniu O. K. Ziemskiej (I instancji) obie strony projekt przyjęły, oświadczając jednak, iż nie pragną i nie zamierzają układu spisywać. Dopiero w odwołaniu do G. K. Z. przedstawiciel dziedziny służebnej zarzucił obrazę cz. 2 art. 45 rozp. poz. 74/1927 r. (względnie cz. 2 art. 49 rozp. poz. 75/1927 r.). Jeżeli władza pozwana (G. K. Z.) przyjęła, iż zachodzą warunki ugody, o których mowa w art. 40 (względnie art. 44 rozp. poz. 74/1927 r.), a skutkiem tego cz. 2 art. 45 dotycząca przymusowej likwidacji nie ma zastosowania — to N. T. A. nie

dopatrzył się w tem stanowisku władzy pozwanej naruszenia jakichkolwiek przepisów.

18) 1639/29 — 2.III. 1931 r.

Art. 49 rozp. poz. 75/1927 r.

1) Korzystanie nawet w przeciągu kilku okresów przedawnienia ze wspólnego wsi i majątku (art. 49) pastwiska na prawie użytkowania nie mogłoby przekształcić się w prawo własności.

2) Według aktu wykupu w użytkowanie włościan wsi Y. weszło pastwisko wspólne z dziedzicem i szlachtą okolicy W. E., czyli dziedzice majątku mieli zgodnie z powyższym zapisem niezależnie od prawa własności właściwego majątku Y. — prawo własności wyżej wzmiankowanego pastwiska. Skoro z akt sprawy wynika, iż M-scy, właściciele majątku, sprzedając tenże majątek, prawa do własności pastwiska nie ustąpili — przeto należy uznać, że G. K. Z., twierdząc, iż M-scy nie udowodnili swych praw do wspólnego pastwiska, a więc nie mieli tytułu do wszczynania sprawy podziału tegoż pastwiska — przyjęła stan faktyczny sprzecznie ze stanem wynikającym z akt sprawy.

III. Zniesienie wieczystych czynszów i drobnych dzierżaw rolnych.

1) 3264/29 — 16.IV.1931 r.

Art. 1.

Wyrok Sądu Pokoju w przedmiocie eksmisji wydany został 26.VI.1924 r., a tytuł wykonawczy Sądu Okręgowego — 9.IV.1925 r., czyli, że w chwili wnoszenia podania o uwłaszczenie, to jest w dniu 15 stycznia 1925 r. wyrok eksmisyjny już był w pierwszej instancji wydany. Jeżeli zatem władza pozwana przyjęła, iż skarżący w dniu 15.I.1925 r. nie miał już uprawnień uwłaszczeniowych do działki quaestionis — to N. T. A. nie dopatrzył się w tem stanowisku władzy pozwanej naruszenia jakichkolwiek przepisów (z powyższego wyroku wynika, iż wystarczy dla odmowy uwłaszczenia okoliczność, iż w dniu złożenia podania uwłaszczenie przeciwko petentowi już zapadł wyrok eksmisyjny, choćby sama eksmisja nastąpiła później).

2) 5451/29 — 23.IV.1931 r.

Art. 4 a i 1.

Gdy z mocy p. a art. 4 może skorzystać z prawa do uwłaszczenia ten jedynie długoletni dzierżawca, który nietylko objął sam lub jego spadkodawca w posiadanie dzierżawione grunty przed 1.IV.1895 r., ale i do dnia dzisiejszego te grunty tytułem dzierżawy użytkuje, to, skoro, wyrok sądowy (zapadły przed złożeniem podania o uwłaszczenie) stosunek dzierżawny i użytkowanie zerwał, odpadł konieczny warunek do uwłaszczenia, to jest faktyczne użytkowanie ziemi.

3) 1318/27 — 7.III.1929 r.

Art. 4 a.

Art. 4 p. a stanowi, by domagający się uwłaszczenia osiedlił się na posiadanych gruntach przed 1.IV.1895 r., to znaczy, żeby zagospodarował się przed tym terminem na dzierżawionej ziemi i uprawiał ją na własny rachunek.

4) 2919/29 — 26.III.1931 r.

Art. 4 p. c i e.

Przy żądaniu uwłaszczenia na zasadzie p. c art. 4 nie można posiłkować się jako tytułem do uwłaszczenia—użytkowaniem ziemi w terminie ustawowym przez spadkodawcę.

Art. 4 p. e ustawy uwłaszczeniowej reguluje tylko nabycie praw do uwłaszczenia w drodze cesji, uzależnionej jeszcze od zgody właściciela majątku, zatem nie w drodze spadkobrania, a rozszerzająca wykładnia tych przepisów jest niedopuszczalna.

§ 2 rozporządzenia wykonawczego (D. U. R. P. z 1929 r. poz. 267) głosi wprawdzie, iż umowa dzierżawna nie rozwiązuje się przez śmierć dzierżawcy, a jego spadkobiercy wchodzą w prawa zmarłego, niezależnie od woli właściciela, ale przepis ten wydany został do art. 4 ustawy, a ten ostatni artykuł mówi o spadkodawcach tylko w p. a i d, więc i przepis wykonawczy może mieć tylko tych spadkodawców, względnie spadkobierców na myśli (a nie spadkobierców osób, wymienionych w p. c art. 4) — (również wyroki N. T. A. l. rej. 1488/28 z 30.XII.1929 r.; 4655/29 z 15.XII.1930 r. i inne).

5) 5921/29 — 19.XI.1931 r.

Art. 5 p. e.

Władza pozwana podnosi, że wobec tego, iż wysokość tenuty dzierżawnej była ściśle określona, skarżąca mogła tę tenutę złożyć do depozytu sądu w myśl art. 1460/29 U. P. C., że zatem zależało to tylko od dobrej woli skarżącej — wskutek czego władza pozwana uważała przesłuchiwanie świadków skarżącej za zbędne. Władza pozwana przeoczyła jednak, że według art. 1460/29 U. P. C. dłużnik ma prawo, ale nie obowiązek złożenia długu do depozytu sądowego i że w danym wypadku szło jedynie o ustalenie braku winy. Wobec tego, że nieprzesłuchanie świadków było połączone ze szkodą dla skarżącej, która wskutek tego nie mogła przeprowadzić dowodu braku winy ze swojej strony w nieuiszczeniu tenuty dzierżawnej, N. T. A. oparte na tem wadliwem postępowaniu zaskarżone orzeczenie uchylił. (Patrz teza z wyroku 1588/30).

6) 5697/29 — 26.X.1931 r.

Art. 5 p. e.

Art. 5 p. e ustawy uwłaszczeniowej nie nakłada na właściciela majątku obowiązku żądania od dzierżawcy wpłacenia tenuty w drodze wysłania wezwania rejentalnego, lecz uprawnia tylko właściciela majątku w tym względzie.

7) 5666/29 — 26.X.1931 r.

Art. 5 p. e.

Obowiązek zniszczenia tenuty ciąży na dzierżawcy i on też winien udowodnić, że nie uiścił tenuty nie z własnej winy.

8) 1588/30 — 13.IV.1931 r.

Art. 5 p. e.

1) Według art. 2 ustawy z 21.IX.1922 r. (D. U. R. P. poz. 822) normującego obowiązki dzierżawcy gruntu w stosunku do właścicieli majątku, dzierżawcy winni opłacać tenutę dzierżawną najpóźniej do dnia 1 października każdego roku. Ponieważ skarżący tenutę za 1924 r. wpłacił do depozytu sądu dopiero w sierpniu 1925 r. przeto nie wywiązał się ze swego obowiązku zapłacenia w terminie należnej tenuty.

2) Odmowa właściciela majątku przyjęcia czynszu dzierżawnego w terminie, gdyby została udowodniona nie może usrawiedliwiać niepłacenia tej tenuty w terminie właściwym, skoro nic nie stało na przeszkodzie do spełnienia

tego obowiązku przez złożenie należności do depozytu sądu na rzecz właściciela.

9) 5667/29 — 15.X.1931 r.

Art. 5 p. h.

O ile skarżący (5 osób) poza dzierżawionemi gruntami mają 41 dziesięcin własnej ziemi nadziałowej i niczem nie wykazali, by ziemia ta była między nimi faktycznie i prawnie podzielona — to wskutek tego nie może mieć do nich zastosowania przepis p. h art. 5 ustawy.

10) 255/29 — 6.X.1930 r.

Art. 11.

Skarga podnosi, iż orzeczenia o uwłaszczeniu nie mogą się uprawomocnić częściowo i winne być traktowane jako całość, względnie wszystkie części orzeczenia winny być traktowane jako iunctim.

Zapatrywanie to nie jest trafne. Orzeczenie o uwłaszczeniu składa się z dwóch zupełnie odrębnych części, z których pierwsza dotyczy samej zasady uwłaszczenia. druga zaś określa wysokość wynagrodzenia oraz sposób jego spłaty. Niema żadnej podstawy do twierdzenia, aby części te nie mogły być oddzielnie zaskarżone, względnie aby pierwsza część nie mogła uprawomocnić się, gdy zaskarżeniu uległa tylko część druga.

11) S. N. I. C. 723/28 — 12.VII.1928 r.

Art. 20.

Decyzja sądu, wstrzymująca wykonanie wyroku do czasu rozstrzygnięcia przez Komisję Uwłaszczeniową sprawy o przyznanie pozwanym prawa wykupu posiadanej ziemi — ostatecznie rozstrzyga kwestję czy prawomocny wyrok sądowy ma być wykonany w drodze zwykłej zgodnie z art. 184. U. P. C., czy też w myśl art. 20 ustawy o uwłaszczeniu wykonanie tego wyroku ma być uzależnione od przyszłego rozstrzygnięcia Komisji Uwłaszczeniowej, a przeto decyzja powyższa nie ma charakteru przedstanowczego, lecz może być przyrównana do wyroku i z tego powodu skarga kasacyjna jest dopuszczalna, a to zgodnie z orzeczeniami Sądu Najwyższego 61/22, 67/19, 5/19 i 38/19.

12) 5923/29 — 2.XI.1931 r.

Art. 24.

N. T. A. już w wyroku z dnia 13.X. 1930 r. L. Rej. 3567/29 orzekł i uzasadnił, iż przepis p. a ust. 2 art. 85 rozp. Prezydenta z 22.III. 1928 r. (Dz. U. R. P. poz. 341) nie ma

zastosowania w tym wypadku, gdy władze ziemskie pierwszej instancji rozpoznawały sprawę pod rządem jednych przepisów materjalnych, natomiast w chwili rozpatrywania sprawy przez drugą instancję obowiązywały już inne przepisy materjalne.

W danym wypadku O. K. Z. orzekała w czasie, kiedy weszła już w życie ustawa uwłaszczeniowa z 1929 r. (Dz. U. R. P. poz. 254), zmieniająca warunki uwłaszczenia, między innemi także o ile chodzi o uiszczenie tenuty dzierżawnej. Taki stan rzeczy nie uprawniał władzy pozwanej do oddalenia zarzutu skarżących, opartego na zmienionem brzmieniu przepisów, bez uprzedniego przeprowadzenia w tym kierunku odpowiednich dochodzeń, lub bez polecenia władzy pierwszej instancji rozpoznania sprawy na nowo z punktu widzenia nowej ustawy, nie uczyniwszy zaś tego władza pozwana dopuściła się istotnej wadliwości postępowania (zarzut quaestionis O. K. Z. pozostawiła bez uwzględnienia na zasadzie p. a ust. 2 art. 85 rozp. o postępowaniu administracyjnem).

IV. Ustawa o wykonaniu reformy rolnej.

1) 4320/29 — 24.IX. 1931 r.

art. 4.

Skoro O. U. Z. żądał przedstawienia wniosku o wyłączenia z art. 4 co do majątków N. Z. i H., należących w niepodzielnych częściach do R. D. i S. D., stanowiących jedną osobę prawną — to S. D. nie miał podstawy prawnej do łączenia w powyższym wniosku wyłączeń z wymienionych majątków z wyłączeniami z majątku S., który należy do niego osobiście, a nie do osoby prawnej, o której mowa wyżej i co do którego sprawa wyłączeń jest sprawą zupełnie osobną. Jeżeli zatem przy tym stanie faktycznym i prawnym władza pozwana wyłączeniami z majątku S. w niniejszej sprawie nie zajmowała się, to w takiem postępowaniu N. T. A. nie dopatrzył się naruszenia jakichkolwiek przepisów.

2) 4030/29 — 18.V. 1931 r.

art. 4.

1) Ani ustawa o wykonaniu reformy rolnej, ani rozporządzenie wykonawcze z 7.XII. 1926 r. (D. U. R. P. z 1927 r. poz. 66) przepisu, którzby wyraźnie mówił o okólnikach nie zawierają.

Nie można terenów traktować jako podwórza na tej tylko podstawie, że są one ogrodzone, służą do wypędu inwentarza oraz że nie dostarczają paszy dla bydła, albowiem decydującym momentem uznania danego terenu za podwórze jest nie to, czy jest on ogrodzony i czy jest na nim przechowywany inwentarz, lecz to, że musi on znajdować się częściowo pod zabudowaniami, częściowo zaś przy nich i służyć m. in. dla komunikacji pomiędzy poszczególnemi budynkami, a tej właśnie cechy pomienione okólniki nie posiadają.

2) Skarga zarzuca, że władza pozwana pomimo wyłączenia na mocy art. 4 terenu, znajdującego się pod cegielnią, odmówiła wyłączenia 10 ha gruntu, które, jako pokłady gliny, potrzebne są do dalszego rozwoju tejże cegielni.

Zarzut ten jest nieuzasadniony. Z akt wynika, iż wymienione 10 ha w specyfikacji wszystkich gruntów posiadanych przez skarżącą wykazane były przez nią w obszarze użytków rolnych. Jeżeli więc skarżąca chce owe 10 ha, które dotąd były użytkami rolnemi, wyłączyć z pod obowiązku parcelacyjnego w celu zabezpieczenia w przyszłości rozwoju cegielni — to może ona żądać ich wyłączenia jedynie z mocy art. 5 ustawy, o ile naturalnie grunty te odpowiadają warunkom, wymienionym w p. g § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 1.IV. 1927 r. (Dz. U. R. P. poz. 340).

3) 4020/29 — 18.V. 1391 r.

art. 4.

1) Wyłączenie obszarów leśnych nieodpowiadających warunkom wyłuszczonym w p. A cz. 2 art. 4, od obowiązku parcelacyjnego uwarunkowane jest nie położeniem tych obszarów, lecz ich nierozerwalnością z pozostałemi wyłączeniami z punktu widzenia gospodarczego (art. 4 cz. 2 p. B).

2) Skoro skarżący twierdził, że sporne obszary wód są stawami rybnemi, a władza pozwana z tem twierdzeniem nie zgadzała się — to w myśl wyraźnego przepisu § 9 rozporządzenia z dn. 9.XII. 1926 r. (Dz. U. R. P. z 1927 r. poz. 66) — należało zasięgnąć opinji rzeczoznawcy. W zaniechaniu zasięgnięcia takiej opinji Trybu-

nał dopatrzył się istotnej wadliwości postępowania i dlatego zaskarżone orzeczenie uchylił.

4) 4319/29 — 28.IX. 1931 r.

art. 4 i 5.

Wyłączenia z art. 4 zostały określone przez O. U. Z. w 1926 r., orzeczenie to jednak zostało zniesione w 1928 r., a ponowne określenie tych wyłączeń nastąpiło dopiero 12.IX. 1929 r., tak, że w chwili wydania zaskarżonego orzeczenia o wyłączeniach z art. 5, to jest w dniu 20.IV. 1929 r., orzeczenia o wyłączeniach z art. 4 nie było. Tymczasem przepis § 13 rozporządzenia z dnia 30.X. 1928 r. (Dz. U. R. P. poz. 903) wyraźnie głosi iż w wypadku, gdy właściciel prosi o wyłączenia z art. 4 i 5, co właśnie miało miejsce w niniejszym wypadku O. U. Z. prześle do M. R. R. wniosek o wyłączeniu z art. 5 dopiero po określeniu w terminie wskazanym w cz. 3 art. 16 podstawowych norm władania z art. 4. Z powyższych zasad wychodząc, N. T. A. zaskarżone orzeczenie, jako oparte na wadliwem postępowaniu, uchylił. (Stanowisko powyższe N. T. A. zajął również w wypadku gdy właściciel złożył odrębny wniosek o wyłączenia z art. 5, przed złożeniem wniosku z art. 4 — wyrok N. T. A. L. rej. 4318/29 z dnia 5.X. 1931 r.).

5) 4319/29 — 28.IX. 1931 r.

art. 5.

Władza w odpowiedzi na skargę postawiła wniosek o pozostawienie skargi bez rozpoznania, ponieważ decyzja o wyłączeniach z art. 5 w myśl cz. 3 tego artykułu jest pozostawiona swobodnemu uznaniu władzy. Wniosek ten zasadniczo nie jest pozbawiony słuszności, decyzje bowiem co do wyłączeń z ust. 1 cz. 1 art. 5, o które w niniejszym wypadku chodzi, pozostawione są swobodnemu uznaniu władzy. Okoliczność ta jednak nie wyłącza jeszcze sama przez się właściwości N. T. A., który powołany jest do orzekania, czy władza pozwana nie przekroczyła granic swego swobodnego uznania i czy postępowanie było prawidłowe (również wyrok L. Rej. 4318/29 — 5.X. 1931 r.). [Swobodne uznanie służy również co do wyłączeń z p. a i b cz. 1 art. 5 — patrz wyrok 3612/29, ogłoszony pod poz. 9 w poprzednim zbiorze tez.]

6) 4320/29 — 24.IX. 1931 r.

art. 6.

Postanowienie cz. 2 art. 6, (według którego dla działów spadkowych, spowodowanych wypadkiem śmierci przed 14.IX. 1919 r. — nie ma zastosowania przepis tego artykułu, dotyczący wypadków śmierci, zaszłych po 14.IX. 1919 r.) jest przywilejem dla spadkobierców tylko wówczas, gdy dział fizyczny i prawny został uwidoczniony w księgach gruntowych, co nie ma miejsca skoro skarżący figurują w księgach gruntowych, jako współwłaściciele w idealnych połowach, to jest mają prawo do tych idealnych części, nie posiadając ich fizycznie i prawnie. Takim zaś współwłaścicielom przysługuje według art. 4 tylko jedno wspólne wyłączenie z tego artykułu.

7) 3330/29 — 21.V. 1931 r.

art. 29.

Art. 29 cz. 2 u. r. r. głosi, iż wynagrodzenie za wykupione nieruchomości ustali O. K. Z. na posiedzeniu jawnem, a art. 18 ustawy z 11.VIII.23 r. (Dz. U. R. P. poz. 706) głosi między innemi, iż o jawnych posiedzeniach O. K. Ziemskich należy zawiadomić strony interesowane. Z brzmienia art. 29 cz. 3 u. r. r. wynika również, iż orzeczenie o wynagrodzeniu za wykup może być zaskarżone w drodze cywilno-sądowej nie tylko przez właściciela, ale i przez wierzyciela wykupionego majątku, a potwierdza to art. 2 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7.III. 1928 r. (Dz. U. R. P., poz. 253). Skoro zatem i wierzyciel jest powołany do obrony swoich praw w myśl powyższych przepisów, to musi być i on uważany za stronę interesowaną w rozumieniu art. 18 ustawy z dnia 11.VIII. 1923 r., zwłaszcza, że będąc obecny na rozprawie jawnej, zwołanej w myśl art. 29 p. 2 ustawy z 28.XII. 1925 r. może swoich praw bronić, a w razie ich uwzględnienia oszczędzić sobie drogi cywilno-sądowej, którąby mu tylko pozostawała, gdyby o rozprawie przed O. K. Ziemską nie był powiadomiony.

8) 1565/29 — 30.III. 1931 r.

art. 22 rozp., poz. 909/27

(dawny art. 43 ust. o wyk. reformy rolnej).

Ochrona przewidziana w ustawie z dnia 31.VII. 1924 r. (Dz. U. R. P., poz. 741) rozciąga się na trzy kate-

gorje gruntów dzierżawnych, między innemi (p. b art. 2) na grunty oddane w posiadanie drobnym rolnikom przez urzędy ziemskie, a objęte przez te urzędy na podstawie orzeczeń O. K. Ziemskiej, względnie Głównej Komisji Ziemskiej. W danym wypadku chodziło o grunty przejęte na rzecz Państwa prawomocnem orzeczeniem Powiatowego Komitetu Nadawczego, a następnie poddane rozparcelowaniu, nie był więc ten majątek objęty przez urzędy ziemskie na podstawie orzeczeń Okręgowej względnie Głównej Komisji Ziemskiej, ponieważ do kategoryj gruntów dzierżawnych, będących pod ochroną, należą ziemię, wykupione przymusowo na podstawie art. 6 ustawy z 15.VII. 1920 r. (Dz. U. R. P., poz. 462), albowiem te właśnie ziemie były obejmowane na podstawie orzeczeń O. U. Z. względnie G. K. Z.

9) 5030/29 — 15.X. 1931 r.

art. 53.

Skarżący zarzuca obrazę art. 53, według którego w pierwszym rzędzie przy wszelkiej parcelacji mają być uwzględniani absolwenci szkół rolniczych, a skarżący właśnie nabył osadę dla takiego absolwenta, którym jest jego syn.

Zarzut ten już z tego powodu jest nieuzasadniony, że skarżący ubiegał się o osadę dla siebie, że on, a nie jego syn został zatwierdzony na nabywcę i że skarżący nawet nie twierdzi, aby on sam był absolwentem szkoły rolniczej.

10) 4856 i 6555/29 — 24.IX. 1931 r.

art. 60.

1) Pomijając okoliczność, iż niema przepisu, któryby możność przeznaczenia danego ośrodka na te, czy inne specjalne cele ograniczył momentem umieszczenia w pismach ogłoszenia o przetargu, każda decyzja, na mocy której strony lub inne osoby nie nabyły praw, może być na zasadzie art. 99 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 22.III. 1928 r. (Dz. U. R. P., poz. 341) uchylana i zmieniana z urzędu, a taką właśnie decyzją, nie nadającą jeszcze skarżącemu indywidualnie żadnych praw, była w niniejszym wypadku decyzja O. U. Z. o utworzeniu ośrodka, dokonaniu oszacowania i ogłoszeniu przetargu.

2) Momentem, decydującym o odbyciu przetargu a więc i o niemożności już odwołania tegoż, jest nie upływ godziny, wyznaczonej do odbycia przetargu, lecz fakt otwarcia kopert i ujawnienia zaofiarowanych cen.

11) 7150/29 — 17.IX. 1931 r.

art. 61.

W myśl art. 61 jedynie orzeczenia Okręgowych Urzędów Ziemskich w sprawie wyznaczenia nabywców działek przy parcelacji majątków państwowych są ostateczne. Natomiast od orzeczeń Okręgowych Urzędów Ziemskich w przedmiocie ustalenia ceny sprzedażnej parcelowanych działek przewidziane jest odwołanie do Ministerstwa Reform Rolnych (podobnie 7149/29 — 17.IX. 1931 r.).

12) 8283/30 — 1.IX. 1931 r.

Art. 61 i 68.

11.X. 1926 r. skarżącego zawiadomiono, iż cena sprzedażna działki wynosi 9.375 zł. 34 gr., następnie zaś w 1930 r. w orzeczeniu, wydanem na podstawie art. 61 ustalono cenę nabycia w kwocie 11.130 zł. 53 gr. Z akt sprawy wynika, iż różnica wynikła wobec dodania do zasadniczej ceny szacunkowej odsetek za czas od dnia 1.II. 1923 r., czyli od chwili objęcia przez skarżącego działki w posiadanie. Władza pozwana jednak nie podała skarżącemu do wiadomości zasadniczej sumy szacunkowej za sporną osadę i sposobu jej obliczenia w myśl zasad przewidzianych w art. 68, jak również nie wyjaśniła nawet skarżącemu, że do sumy szacunkowej zasadniczej doliczono odsetki, zaniedbanie tego, zdaniem N. T. A., stanowi istotną wadliwość postępowania, gdyż uniemożliwiło ono skarżącemu obronę jego praw i dlatego N. T. A. zaskarżone orzeczenie uchylił.

13) 3181/29 — 20.IV. 1931 r.

Skarżący myli się twierdząc, że skoro sprzedaż nastąpiła na mocy umowy zawartej w 1914 r., to przy przewłaszczeniu ograniczenia, wynikające z ustawy o wykonaniu reformy rolnej, nie mogą mieć zastosowania. Zasadniczym bowiem momentem w kwestji stosowania przepisów, dotyczących udzielenia zezwoleń na przewłaszczenie jest nie data zawarcia umowy, lecz data rozpoznawa-

nia przez właściwą władzę podania o zezwolenie na przewłaszczenie. Skoro więc władza rozpoznawała sprawę, dotyczącą przewłaszczenia, pod rządem ustawy o wykonaniu reformy rolnej — to normy tej właśnie ustawy do niniejszego wypadku miały zastosowanie.

V. Obrót ziemią.

1) S. N. III. C. R. 623/31 — 8.X. 1931 r.

I) Rozporządzenia nieruchomościami ziemskiemi na wypadek śmierci nie podlegają ograniczeniom, przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z 1.IX. 1919 r. (Dz. U. R. P. Nr. 73, poz. 428), jako też w ustawie o wykonaniu reformy rolnej (nie chodzi o dział spadku między spadkobiercami, lecz o intabulację prawa własności nieruchomości, zapisanych przez spadkodawcę poszczególnym dziedzicom tytułem legatów). Spadkobiercy jednak będą w myśl cz. 2 art. 6 ustawy o wykonaniu reformy rolnej przedstawiali nadal jednostkę.

II. O zastosowaniu przepisów, ograniczających obrót nieruchomościami ziemskiemi rozstrzyga charakter tej nieruchomości, a nie wpis jej do ksiąg tabularnych dla większej posiadłości (b. zabór austrjacki).

2) S. N. I. C. 1061/31 — 15.X. 1931 r.

Art. 15 przepisów z 11.VI. 1891 r. nie zabrania powstawania czy to z tytułu spadkobrania, czy z jakiegokolwiek innego tytułu, współwłasności niepodzielnej danej osady włościańskiej kilku wspówłaścicieli w idealnych częściach, choćby na każdego z nich ze względu na obszar osady przypadało mniej, niż po 6 morgów gruntu

3) 6855/29 — 12.XI. 1931 r.

Wymagane w przepisie p. 2 § 3 Obwieszczenia Niem. Rady Związkowej uprawianie rolnictwa, jako zawodu głównego, ma miejsce tylko wówczas, gdy uprawianie to było samodzielne.

4) 4934/27 — 25.IV. 1929 r.

Władza, wydając orzeczenia w sprawach obrotu ziemia, musi mieć na względzie nietylko rozporządzenia kwestję tę normujące, lecz także przepisy obowiązującej

ustawy o wykonaniu reformy rolnej z dnia 28.XII. 1925 r. (Sprawa na obszarze obowiązywania Obwieszcz. Niem. Rady Związkowej).

5) S. N. I. C. 287/31 z dn. 9.IX. — 22.X. 1931 r.

Prawo nie przewiduje udzielenia zezwoleń na sprzedaż gruntów włościańskich, wbrew ograniczeniom, którym one podlegają, i nie wskazuje organów władzy, które byłyby uprawnione do tego rodzaju czynności; nie zachodzi przeto obraza przepisów prawa w razie stwierdzenia przez sąd, iż Okręgowy Urząd Ziemski, udzielając zezwolenia na kupno mniejszej od 6 morgów parceli gruntu z osady włościańskiej, który nie został zwolniony od ograniczeń, przekroczył swoją kompetencję i że wskutek tego rzeczone zwolnienie nie ma znaczenia prawnego i nie usuwa nieważności nabycia, dokonanego wbrew zakazowi prawa.

6) S. N. I. C. 1093/31 z dn. 29.IX. 1931 r.

Przepis art. 1 ustawy z dn. 13.III. 1929 o umowach sprzedaży lub przyrzeczenia sprzedaży nieruchomości ziemskich (Dz. U. R. P., poz. 246) zawiera zakaz rozwiązania umowy na jednostronne żądanie sprzedawcy, natomiast nabywca z aktu nieformalnego zawsze mocen jest od umowy nabycia odstąpić, gdy więc zrzeka się swych praw, lub odmawia sporządzenia aktu na warunkach w umowie, względnie w przepisach powołanej ustawy zastrzeżonych, nie może już korzystać z dobrodziejstwa ustawy i nadal posiadać objętego umową gruntu, którego nabycie nie dochodzi do skutku z przyczyn od sprzedawcy niezależnych.

7) S. N. I. C. 1093/31 z dn. 29.IX. 1931 r.

Z treści art. 1 ustawy z dn. 13.III. 1929 r. o umowach sprzedaży lub przyrzeczenia sprzedaży nieruchomości ziemskich (Dz. U. R. P., poz. 246) wynika, iż nabywca może skutecznie bronić się dobrodziejstwem ustawy przeciwko wszelkim wystąpieniom sprzedawcy o zwrot nieruchomości, będącej przedmiotem umowy z nieformalnych aktów, wymienionych w tym przepisie prawa, wytoczenie zaś oddzielnej akcji byłoby niezbędne, gdyby — pozwany żądał przyznania sobie w myśl art. 5 ustawy

prawa własności do sprzedanej nieruchomości, w braku takiego żądania pozwany również nie potrzebuje składać ani zezwolenia Urzędu Ziemskiego na przeniesienie prawa własności, ani zaświadczenia tegoż Urzędu o terminie objęcia nieruchomości w posiadanie.

WARUNKI PRENUMERATY

Prenumerata roczna „Dziennika Urzędowego Ministerstwa Reform Rolnych" wynosi w Warszawie **zł. 12**, na prowincji — **zł. 16**. Należność wpłaca się za cały rok zgóry do miejscowej Kasy Skarbowej, na budżet przychodowy Ministerstwa Reform Rolnych, Dział I § 7, bądź też za pośrednictwem P. K. O. na conto czekowe Centralnej Księgowości Ministerstwa Skarbu Nr. 30400 lub do Banku Polskiego na rachunek żyrowy Centralnej Księgowości Min-a Skarbu, z podaniem na odcinku uwagi, że wpłata dotyczy **Dz. I § 7 budżetu Ministerstwa Reform Rolnych.**

O wpłacie należy zawiadomić Ministerstwo Reform Rolnych, pl. Dąbrowskiego 5.

Drukarnia Państwowa Nr. 59198. 1000.